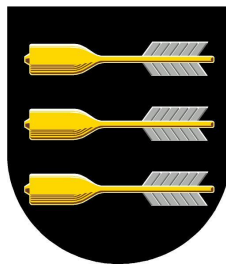

PIEKSÄMÄEN TURVALLI SUUSSUUNNITELMA

Päivitetty 21.2.2008
Kv 10.6.2008 § 18

JOHDANTO

Valtioneuvosto teki 11.3.1999 periaatepäätöksen kansallisesta rikoksentorjuntaohjelmasta. Ohjelman tavoitteena on luoda yhteinen toimintapolitiikka rikollisuuden vähentämiseksi ja turvallisuuden lisäämiseksi Suomessa. Tarkoitus on, että rikoksentorjuntaan osallistuvat valtiovallan ohella entistä tietoisemmin ja aktiivisemmin kunnat, elinkeinoelämä, seurakunta, kansalaisjärjestöt ja yksityiset kansalaiset.

Kansallinen rikoksentorjuntaohjelma luettelee laajan joukon toimia, joilla tiedetään voitavan ehkäistä rikoksia ja jotka kuuluvat kuntien eri hallintokuntien toimialaan. Ohjelma koskee kaikenlaista rikollisuutta, kuitenkin huomiota kiinnitetään erityisesti sellaisiin turvattomuutta aiheuttaviin rikoksiin, joita ihmiset voivat joutua kohtaamaan arkiympäristössään.

Turvallisuussuunnittelun tarkoituksena on yhteisöllisesti parantaa Pieksämäen turvallisuustasoa. Useimmiten turvallisuuden ylläpitäminen mielletään pääasiassa poliisin ja pelastusviranomaisten virkatehtäviin kuuluvaksi asiaksi. Mainitut viranomaiset kantavat päävastuun ihmisten turvallisuuteen liittyvien seikkojen hoitamisessa, mutta tämän päivän yhteiskunnassa jokaisen yhteistyökumppanin aktiivinen yhteistoiminta on paras ja tuloksellisin toimintatapa paikallisen turvallisuustilanteen parantamiseksi. Turvallisuustason ja erityisesti turvallisuudentunteen kohoaminen on asukkaiden ja täällä vierailevien ihmisten jokapäiväiseen hyvinvointiin liittyvä asia ja se myös kohottaa Pieksämäen kiinnostavuutta asuin- ja työympäristönä.

Rikoksentorjunnassa tehostetaan paikallisia toimenpiteitä, joilla pyritään edistämään perheiden, koulun, seurakuntien, elinkeinoelämän, kansalaisjärjestöjen, poliisin ja muiden viranomaisten yhteistoimintaa. Torjumalla pienet häiriöt ja rikokset ja estämällä niiden syntyminen jo mahdollisimman varhaisessa vaiheessa yhdessä paikallisyhteisön jäsenten kanssa estetään myös nykyistä paremmin vakavan rikollisuuden kehittymistä. Samalla edesautetaan jo tapahtuneiden rikosten selvittämistä.

Ensimmäinen Pieksämäen kihlakunnan turvallisuussuunnitelma laadittiin vuonna 2001. Edellisen kerran turvallisuussuunnitelmaa päivitettiin vuonna 2004.

Turvallisuussuunnitelma laaditaan valtuustokausittain.

SISÄLLYSLUETTELO

1. Turvallisuussuunnitelman laatiminen	1
1.1 Osallistujat ja työtapa	1
1.2 Seuranta	1
2. Toimintaympäristön muutokset ja palvelujen kysyntä	2
3. Keskeiset tavoitteet ja kehittämiskohteet turvallisuudessa	3
3.1 Huumeet ja päihteet	3
3.2 Turvallinen opiskeluympäristö	4
3.3 Katuturvallisuus	6
3.4 Lähisuhdeväkivalta	8
3.5 Kodin ja vapaa-ajan tapaturmat	9
3.6 Omaisuuden turvaaminen	10
3.7 Liikenneturvallisuus	12
4. Toimenpiteet ja vastuutahot	13
4.1 Huumeet ja päihteet	13
4.2 Turvallinen opiskeluympäristö	14
4.3 Katuturvallisuus	17
4.4 Lähisuhdeväkivalta	18
4.5 Kodin ja vapaa-ajan tapaturmat	19
4.6 Omaisuuden turvaaminen	21
4.7 Liikenneturvallisuus	22

1. TURVALLISUUSSUUNNITELMAN LAATIMINEN

1.1 Osallistujat ja työtapa

Turvallisuussuunnitelman laatiminen Pieksämäellä on toteutettu siten, että ensin on laadittu työryhmän kanssa yhteinen suunnitelma, joka sisältää yleisen analysoinnin, ajankohtaiset ilmiöt, mahdolliset ongelmat ja niiden vaikutukset sekä tarvittavat toimenpiteet. Lisäksi siihen kuuluvat yleistavoitteet ja keinot, joilla tavoitteet saavutetaan.

Pieksämäen turvallisuustyöryhmä:

Tapani Mähönen, teknisentoimen johtaja, (puheenjohtaja)
 Seija Laitinen, nuorisosihteeri, vapaa-aikatoimi, (sihteeri)
 Heikki Mäyränen, talous- ja hallintopäällikkö, sosiaali- ja terveystoimi
 Pekka Paavilainen, avohoidon ylilääkäri, terveystoimi
 Kari Koistinen, sivistysjohtaja, koulutoimi
 Vesa Elomaa, komisario, poliisitoimi
 Ari Pulliainen, komisario, poliisitoimi
 Jorma Aaltonen, palomestari, pelastustoimi

Tavoitteena on ollut havaita ja ennakoida ympärillämme tapahtuvat muutokset ja päästä vaikuttamaan ennaltaehkäisevästi kielteisiin ilmiöihin. Eri tahot sitoutuvat tekemään työtä samaan suuntaan, jolloin vaikutukset saadaan suuremmiksi.

1.2 Seuranta ja ylläpito

Turvallisuushankkeen toivotaan mahdollistavan monialaista yhteistyötä myös seurannassa. Rikoksia ja niiden taustatekijöitä on seurattava yhdessä. Turvallisuuden eteen tehdyn työn hyödyt ja kustannukset jakaantuvat ajallisesti ja paikallisesti laajalle. Monet tekijät vaikuttavat seurattaviin asioihin, joten seuranta on vaikeaa.

Tulosten seuranta

Tulosten seuranta perustuu tavoitteen asetteluun. Tavoitteiden on oltava yksiselitteisiä ja kaikkien ymmärrettävissä ja hyväksyttävissä, jotta niihin sitoudutaan ja ne kyetään käytännön työssä toteuttamaan.

Toteutuksen seuranta

Toteutuksen seurannassa verrataan hankkeen suunnitelmaa siihen, mitä itse asiassa on saatu aikaan. Seurannan onnistumisen kannalta on tärkeää, että luodaan yksinkertainen raportointimalli, jonka perusteella voidaan todeta tulosten saavuttaminen.

Seurantaryhmänä toimii nykyinen turvallisuustyöryhmä. Seurantakokoukset pidetään puolivuositain; tammikuussa ja syyskuussa. Koollekutsujana toimii turvallisuustyöryhmän puheenjohtaja. Kaupunginvaltuusto hyväksyy turvallisuussuunnitelman syksyllä 2008. Vuoden 2009 alussa uusi kaupunginvaltuusto sitoutetaan turvallisuussuunnitelmaan valtuuston päätöksellä. Turvallisuussuunnitelma vahvistetaan kaupunginvaltuustossa valtuustokausittain sekä tarvittaessa.

2. TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSET JA PALVELUJEN KYSYNTÄ

ILMIÖ	MAHDOLLISET VAIKUTUKSET	TOIMENPITEET
ASUKASRAKENTEEN JA ASUMISMUOTOJEN MUUTOKSET	<ul style="list-style-type: none"> - muuttoliike kunnan sisällä ja kunnasta pois, - väestö ikääntyy, - palvelukysyntä kasvaa, - poliisin henkilöstö vähenee, - sosiaalinen turvaverkko heikenee 	<ul style="list-style-type: none"> - palvelut turvattava, - sidosryhmäyhteistyön tarve kasvaa, - ennalta estävää toimintaa, - turvallisuussuunnitelmat toimiviksi
LOMA-SUOMI	<ul style="list-style-type: none"> - väestö alueella lisääntyy merkittävästi kesä- ja loma-aikana, - vapaa-aikaan liittyvät toiminnot lisääntyvät, - liikenne ja ranta-asutus lisääntyvät (n. 4000 kesäasuntoa), - häiriöt lisääntyvät, - alkoholin kulutus lisääntyy 	<ul style="list-style-type: none"> - poliisin näkyvyyttä lisättävä, - lomasuunnittelua poliisille, - lähipoliisitoimintaa, - suojausneuvontaa kesämökkien omistajille, - poliisin palveluiden kysyntä kasvaa huomattavasti
PÄIHTEIDEN JA HUUMEIDEN KÄYTTÖ	<ul style="list-style-type: none"> - huumeiden tarjonta lisääntyy, - käyttö lisääntyy, - nuoriso aloittaa päihteiden käytön entistä nuorempana, - huumeiden käyttöön liittyvä omaisuusrikollisuus lisääntyy, - arvot löystyvät, - perheongelmat lisääntyvät 	<ul style="list-style-type: none"> - huumetorjunta koko yhteistoiminnan painoalueeksi, - valistus/tiedotustoiminta, - poliisin toimenpiteet tutkinnassa, - syrjäytymisen estäminen, - hoitoonohjaus, - huumeiden vastustamistyöryhmä (Viisari)
LIIKENNEMÄÄRÄN MUUTOS	<ul style="list-style-type: none"> - kesälomaliikenne kasvaa, - työmatkaliikenne, - yksityisautoilun lisääntyminen 	<ul style="list-style-type: none"> - liikenneturvallisuussuunnitelmien toteutus, - valvontaresurssit turvattava, turvallinen liikkuminen
LUONTO JA YMPÄRISTÖ	<ul style="list-style-type: none"> - lomailuakvititeettien ja luonnossa liikkumisen ristiriita, - luonnonsuojelu 	<ul style="list-style-type: none"> - huomioidaan valvonnassa, - maastoliikennekoulutus, - verkostot palveluineen säästävät luontoa

3. KESKEISET TAVOITTEET JA KEHITTÄMISKOHEET TURVALLISUUDESSA

Osallistujatahot ovat valinneet keskeisimmät kehittämiskoheet ja niiden vastuutahot ja mahdolliset yhteistyökumppanit.

3.1 Huumeet ja päihteet

Päävastuullinen koordinaattori: Terveystoimi

Keskeisimmät yhteistyötahot: Sosiaalitoimi, A-klinikka, koulutoimi, nuorisotoimi, poliisi, kauppa, seurakunta

YLEISTAVOITTEET	KEINOT
Huumeiden ja päihteiden käytön vähentäminen ja ehkäisy	
Lapset	- Lapsen kuuleminen eri työskentelytilanteissa - Lastensuojeluilmoitukset
Nuoret	- Nuorten audit -kysely - Oppilashuolto - Vanhempainillat - Koulun järjestämä terveystarkastus - Ennaltaehkäisevä päihdetyö (Viisariryhmä) - Nuorisotoimen päihde- ja alkoholin toiminta - Katupartio- ja nuorisotoiminta
Odottavat äidit	- Päihteitä käyttävien äitien hoitoketju
Työikäiset	- Hoitoonohjausjärjestelmä - Mini-interventio - Terveystarkastukset
Vanhukset	- Senioriprojekti - Eläkeläisten neuvolapalvelut - Mini-interventio - Ajokorttitarkastukset

Päihteiden käytön ehkäisy on perusteltu osa rikoksantorjuntaa. Päihteiden käytöllä on merkittävä osuus rikoksen tekijäksi ajautumisessa. Arkirikollisuudesta suuri osa tehdään päihtyneenä. Päihteiden laittomaan kauppaan liittyy monia muitakin rikoksia, esimerkiksi ajoneuvoihin kohdistuvia anastuksia.

Kansallisen rikoksantorjuntaohjelman mukaan

- vanhempia tuetaan kantamaan kasvatusvastuunsa ja rohkaistaan kullekin luontevaan kasvatukseen
- turvataan kasvatus- ja perheneuvontapalvelujen riittävyys ja parannetaan niiden saatavuutta
- pyritään huomioimaan vanhempien ja lasten yhteisen ajan lisäämistä erilaisissa ratkaisuissa
- edistetään poikien mahdollisuutta saada miehisiä malleja

3.2 Turvallinen opiskeluympäristö

Päävastuullinen koordinaattori: Koulutoimisto ja koulut

Keskeiset yhteistyötahot: vanhemmat, iltapäivähoito, muut kaupungin toimialat, hoitavat ja kuntouttavat tahot, poliisi, pelastustoimi, seurakunnat, järjestöt, yhteisöt, kouluterveydenhuolto

YLEISTAVOITTEET	KEINOT
Turvallinen opiskeluympäristö	
Oppilaan oppimisen ja terveen kasvun tukeminen	<ul style="list-style-type: none"> - Koululla on käytössä riittävästi resursseja turvaamaan opetussuunnitelman mukainen opetus ja keinot oppilaan kasvun tukemiseksi ja auttamiseksi. - Parannetaan oppilaan vaikeuksien havaitsemista mahdollisimman varhain (koulupinnaus, oppimisvaikeudet, koulun saattaminen loppuun) - Kehitetään koulun valmiuksia laajaan viranomaisyhteistyöhön esim. kummipoliisitoiminta, nuorisotyö mukana koulutyössä - Koulujen kerhotoiminnan tukeminen - Teema otetaan huomioon eri oppiaineissa, erityisesti terveystiedon opetuksessa - Järjestetään erillistä turvallisuuskoulutusta 1., 5. ja 8. luokkalaisille
Fyysisen ja psyykkisen turvallisuuden edistäminen	<ul style="list-style-type: none"> - Kaikissa kouluissa on koulukohtaiset toimintamallit niin koulukiusaamisen ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi - Kaikissa kouluissa on käytössä järjestys-säännöt - Kehitetään koulun toimintakulttuuria yhteisölliseksi, yksilölliset edellytykset huomioonottavaksi ja syrjäytymistä ehkäiseväksi - Kehitetään oppilaan tervettä itsetuntoa tukevia toimintakäytäntöjä
Päihteiden käytön ehkäiseminen	<ul style="list-style-type: none"> - Koulutoimessa on käytössä lasten ja nuorten toimintaohjelma päihteiden käytön ehkäisemiseksi. - Poliisin ja muiden yhteistyötahojen kanssa tehtävä valistustyö on jatkuvaa
Koulukohtaisten toimintaohjelmien laatiminen turvallisen opiskeluympäristön edistämiseksi	<ul style="list-style-type: none"> - Kouluilla on käytössä kriisikansiot, joissa on toimintaohjeet eri kriisitilanteiden varalle - Valmistellaan Pieksämäen kaupungin lapsi- nuorisopoliittinen kehittämisohjelma - Kaikissa kouluissa on laadittu pelastussuunnitelma, joka päivitetään ja harjoitellaan vuosittain

<p>Aikuisten vastuullisuuden lisääminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Kehitetään yhteistyömuotoja vanhempien kanssa ja keinoja havaita ongelmat ajoissa mm. poliisi vierailee vanhempainilloissa - Vanhemmuuden tukeminen päivähoitosta alkaen - Pieksämäellä otetaan käyttöön huoltajien ja koulun ”oppilaan kasvatuksen tukemisen yhteistyösopimus”, joka kestää koko perusopetuksen ajan.
<p>Sosiaalisen kasvun tukeminen</p>	<p>Päihteiden käyttöön, ilkivaltaan, näpistelyyn, koulukiusaamiseen ja koulunkäyntivaikeuksiin puuttuminen</p> <p>Vanhemmat</p> <ul style="list-style-type: none"> - kiinnostus lasten ja nuorten tekemisistä - kannustetaan puuttumaan ja ilmoittamaan ilkivaltatapauksissa <p>Kaupat ja ravitsemusliikkeet</p> <ul style="list-style-type: none"> - ei myydä päihteitä/tupakkaa alaikäisille - välittäjien seuranta ja ilmoitus poliisille - näpistelyistä ilmoitus aina kotiin ja tarvittaessa poliisille ja sos.toimi <p>Varhainen puuttuminen ja syrjäytymisen estäminen ongelmien ratkaisun lähtökohtana</p> <p>Kaupunki / seurakunta / yhdistykset / järjestöt</p> <ul style="list-style-type: none"> - vapaa-ajan toiminnan järjestäminen myös viikonloppuisin - nuorisotilat auki perjantai-iltaisina ja sunnuntaisin <p>Kaupunki (koulut, sosiaalitoimi, nuorisotoimi, terveydenhuolto)</p> <ul style="list-style-type: none"> - yhteydenotot kotiin - vanhemmuuden tukeminen - päihdestrategia - valistustyö lapsille, nuorille ja vanhemmille - koulujen oppilashuoltotyöryhmät ja oppilashuolto seuraa tilannetta <p>Kaupunkilaiset</p> <ul style="list-style-type: none"> - kannustetaan puuttumaan / ilmoittamaan havaitsemistaan tapahtumista <p>Poliisi</p> <ul style="list-style-type: none"> - valistus koulut, vanhempainillat (kummipoliisitoiminta) - valistus / tiedottaminen havaituista epäkohdista ja niihin puuttumisesta - näkyvä valvonta

Sosiaalisten valmiuksien vahvistamisen ja kasvun tukemisen kannalta koulu on keskeinen taho, koska siellä tavoitetaan kaikki ikäluokat. Sosiaalista vahvistamista tarvitsevat lapset ja nuoret tavoitetaan usein ensin kouluissa. Koulutoimessa moniammatillisessa yhteistyössä kohdataan oppilaat ja opettajat. Toimintamalleja kehittäessään koulut ovat tehneet alueellista viranomaisyhteistyötä.

Kansallinen rikosentorjuntaohjelma asetti koululle seuraavia vaatimuksia:

- Koulun tehtävänä on myös kasvattaa ja opettaa sosiaalisia taitoja
- Kouluissa on sovittava säännöt ja pidettävä niistä kiinni
- Koulupinnaamiseen ja -kiusaamiseen on puututtava heti
- Luokkayhteisön hallintaa on korostettava opettajankoulutuksessa
- Koulua on kehitettävä kaikkia kannustavaksi
- Koulujen kerhotoiminnasta järjestetään kattava kokeilu
- Turvataan erityisopetuksen saatavuus ja panostetaan syrjäytymisvaarassa olevien lasten ja nuorten koulutukseen sekä kehitetään oppilashuoltoa ja oppilaanohjausta

3.3 Katuturvallisuus

Vastuullinen koordinaattori: Poliisi

Keskeiset yhteistyökumppanit: Tekninen toimi, vapaa-aikatoimi, sosiaalitoimi, keskustan kiinteistönomistajat, yrittäjät, pelastustoimi, seurakunnat, kuntalaiset

YLEISTAVOITTEET	KEINOT
Turvallisuuden lisääminen kuntakeskuksissa	
<p>Ns. katurikollisuuden (erityisesti väkivalta), järjestyshäiriöiden ja turvattomuudentunteen vähentäminen</p> <p>Fyysisen ympäristön siisteyden ja järjestyksen parantaminen</p>	<p>Toiminta, jonka kohteina ovat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - katurauhaa heikentävä käyttäytyminen - alkoholin vähittäismyynti ja anniskelu - järjestyksellään vastainen alkoholin nauttiminen yleisellä paikalla - ympäristön siisteys ja järjestys - liikenneturvallisuus - keskustan (tori, keskusliikenneasema ja puistot) valvonnan tehostaminen <p>Keskitetään toimenpiteitä niihin paikkoihin ja aikoihin, jolloin ongelmia ilmenee.</p> <p>Alennetaan puuttumiskynnystä jopa ”nollatoleranssiin” tarpeen mukaan.</p> <p>Kaupungin keskustan ja puistojen valaistuksesta huolehditaan erityisesti loppukevään ja alkusyksyn pimeinä keski- ja aamuyön tunteina. Muissa taajamissa ongelmaa ei esiinny.</p> <p>Kansalaisaktiivisuuden lisääminen oman asuin- ja toimintaympäristönsä tarkkailussa.</p>
Toimivien keinojen ja (yhteis-) työmenetelmien löytäminen ja istuttaminen osaksi työkäytäntöä	Jatkuvaa yhteistoimintaa ja hyvien käytäntöjen juurruttamista jokapäiväisiin työrutiineihin.

Vuonna 2006 toteutetun turvallisuuskyselyn tulosten perusteella ihmiset kokevat olonsa turvallisemmaksi verrattuna vuoteen 2003. Turvallisuuden tunne on lisääntynyt koko maassa lukuun ottamatta Helsinkiä, jossa se on vuoden 2003 tasolla. Hyvästä kehityksestä poikkeuksen tekee yleisten paikkojen turvallisuus, joka ei ole kasvanut. Syinä tähän ovat alkoholin juominen julkisilla paikoilla, yleisten paikkojen epäsiisteys ja ilkivalta.

Ihmiset ovat joutuneet aiempaa harvemmin rikoksen uhriksi. Myös huoli rikoksen kohteeksi joutumisesta on vähentynyt eikä rikollisuutta koeta yhtä suureksi ongelmaksi kuin vuonna 2003.

Turvallisuustutkimusten mukaan kansalaiset kokevat pelkoa eniten seuraavissa ympäristöissä:

- taajamien keskustat varsinkin viikonloppuisin
- linja- ja rautatieasemat sekä niiden läheisyys
- ravintoloiden läheisyys
- huonosti valaistut alueet kevyenliikenteenväylillä

Kansallisen rikosentorjuntaohjelman mukaan kansalaisaktiivisuuden merkitys korostuu erityisesti toimintamuodoissa, joissa kysymys on lähiympäristön turvallisuuden ja viihtyisyyden yleisestä kehittämisestä. Samassa yhteydessä tulee huolehtia että julkisen vallan ja kansalaistoiminnan välinen raja pysyy selkeänä.

Arjen turvaa - sisäisen turvallisuuden ohjelman (2004) tavoitteena on saavuttaa seuraava sisäisen turvallisuuden tavoitetilavuoteen 2015 mennessä:

- Suomi on Euroopan turvallisin maa
- Turvallisuuden takeena on hyvin toimiva julkinen sektori, jonka toiminta painottuu ennalta estävään työhön
- Viranomaisyhteistyöllä sekä sidosryhmien ja yksityisen sektorin kanssa kumppanuuksia solmimalla varmistetaan laadukkaat ja ihmisten turvallisuusodotuksia vastaavat sisäisen turvallisuuden palvelut

Sisäinen turvallisuus on sekä käsitteenä että toimintoina laaja ja poikkihallinnollinen, eikä sitä voida ylläpitää eikä parantaa pelkästään viranomaisten toimenpitein. Ihmiset yksilöinä vaikuttavat merkittävästi omalla toiminnallaan ja omilla valinnoillaan omaan henkilökohtaiseen turvallisuuteensa.

Vastuullinen käytös ja turvallisuusnäkökulmien huomioon ottaminen omassa elämässä korostuvat erityisesti onnettomuuksien ennaltaehkäisyssä. Ohjelmassa tavoiteltava nykyistä parempi sisäinen turvallisuustilanne syntyy vain yhteiskunnan ja yksilön yhdensuuntaisen toiminnan tuloksena.

Oleennaista on, että yhteiskunnassa vallitsee hyvä turvallisuuskulttuuri. Tämä edellyttää, että viranomaisten lisäksi myös elinkeinoelämä, eri yhteisöt ja yksityiset ihmiset haluavat ja osaavat ottaa turvallisuusasiat huomioon omassa ympäristössään ja toiminnassaan.

3.4 Lähisuhdeväkivalta

Vastuullinen koordinaattori: Sosiaalitoimi

Keskeiset yhteistyökumppanit: Poliisi, terveystoimi

YLEISTAVOITTEET	KEINOT
Väkivaltatilanteiden hoitaminen viranomaisten toimintamallin mukaisesti	
Kaikki väestöryhmät	<ul style="list-style-type: none"> - Perusselvitys - Turvasuunnitelman laatiminen - Lääkärintutkimus - Mahdollinen rikosilmoitus - Mahdollinen lastensuojeluilmoitus - Viranomaiskonsultaatiot - Väkivaltatyöryhmän työ - Asiakkaan jatkohoito - Tiedotus tukimahdollisuuksista - Rangaistusseuraamukset

Moni kihlakunnan alueella asuva joutuu fyysisen ja psyykkisen väkivallan uhriksi kotonaan. On arvioitu, että vain joka kymmenes kotona tapahtuva pahoinpitely tulee poliisin tietoon.

Väkivaltatapauksissa voidaan käyttää poliisin ja oikeuslaitoksen toimesta rangaistusten lisäksi sovittelua. Väkivaltaan syyllistynyt voidaan määrätä lähestymiskieltoon.

Poliisin aktiivinen raportointi sosiaalitoimelle perheväkivalta- ja lastensuojelutapauksissa auttaa syntyneitten seurausten hoitamista.

3.5 Kodin ja vapaa-ajan tapaturmat

Vastuullinen koordinaattori: Tekninen toimi

Keskeiset yhteistyökumppanit: Pelastustoimi, sosiaali- ja terveystoimi, koulutoimi, järjestöt

YLEISTAVOITTEET	KEINOT
Kodin ja vapaa-ajan tapaturmat	
Henkilövahinkojen vähentäminen	<ul style="list-style-type: none"> - Kiinteistöjen rakentamiseen ja peruskorjaamiseen vaaditaan suunnitelmat ja niiden määräystenmukaisuutta valvotaan. - Rakennusaikaiset ja käytönajan tarkastukset hoidetaan määräysten ja suunnitelmien mukaisesti - Kiinteistöjen ja laitteiden huollot ja käyttö suoritetaan suositusten mukaisesti. - Liikkumiseen käytettävät väylät pidetään turvallisina. - Pelastustoiminta hoidetaan palvelutasopäätöksen mukaisesti - Tapaturmien määrään vähenemiseen vaikutetaan tiedottamisella ja opastamisella. - Tapaturmien kehittymistä seurataan.

Koti- ja vapaa-ajan tapaturmien neuvottelukunta on hyväksynyt valtakunnalliset koti- ja vapaa-ajan tapaturmien tavoitteet jotka pohjautuvat Terveys 2015 – kansanterveys- ohjelmaan.

Tavoitteet pohjautuvat tapaturmien ennalta ehkäisyyn ja yhteistyöhön yli hallinnonrajojen. Tavoitteissa korostuu ennalta ehkäisyn kohdentaminen ikäryhmittäin

Eri kohderyhmien tavoittamiseksi viranomaisten ja järjestöjen on kehitettävä ryhmäkohtaisia valistusaineistoja ja lähestymiskeinoja tiedon jakamisessa.

Koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisemiseksi on saatava luotua myönteinen turvallisuuskulttuuri.

3.6 Omaisuuden turvaaminen

Vastuullinen koordinaattori: Poliisi

Keskeiset yhteistyötahot: Vakuutusyhtiöt, yritysten edustajat, sosiaalitoimi, koulutoimi, liikkeiden vartijat, toimialajärjestöt, kuntalaiset, kiinteistöjenomistajat

YLEISTAVOITTEET	KEINOT
Omaisuusrikosten vähentäminen	
Yrityksiin ulkoapäin kohdistuvien omaisuusrikosten torjunta	<p>Näpistelyjen ehkäisyhankkeita</p> <p>Poliisin Yritysturvallisuus-toimintamallin käyttö:</p> <ul style="list-style-type: none"> - työpaikkojen todellisten rikosriskien kuvaaminen - työpaikkojen rikosriskien suojautumiskeinojen kartoitus ja niiden toimivuuden arviointi - työpaikkakohtaisten rikostorjuntasuunnitelmien rakentaminen <p>Onnistuneilla huumausaineiden ja päihteiden käyttöä vähentävillä toimenpiteillä vähennetään niin yritysten kuin yksityisten omaisuuteen kohdistuvaa omaisuusrikollisuutta</p> <ul style="list-style-type: none"> - päihdetyön vahvistaminen - huumausaineiden käyttäjien hoidon turvaaminen
Työpaikkojen henkilökuntaan kohdistuvan väkivallan ja turvattomuuden tunteen torjunta	Kohdevalistusta eri työpaikoilla
Poliisin yritysturvallisuus-toimintamallin laajempi käyttöönotto kaupungissa	Työpaikkojen henkilökunnan valmentaminen omakohtaiseen rikosentorjuntaan
Yksityiseen omaisuuteen kohdistuvien omaisuusrikosten torjunta	
Vahingonteot, varkaudet, mökkimurrot	<p>Asukkaiden omaehtoinen, oman asuin ympäristön aktiivisempi seuranta</p> <ul style="list-style-type: none"> - suojausneuvonta ja tiedottaminen - tiepuomit mökkiteille - mökkiteiden auraamattomuus talvella - naapuriapu - hälyttimet - vartiointipalvelut

Vuonna 2006 Suomen vähittäiskaupoille myymälävarkauksista aiheutuvaksi hävikiksi on arvioitu 250 miljoonaa euroa. Pieksämäen kihlakunnassa vuonna 2006 poliisille ilmoitettiin 83 myymälävarkautta. Liikkeeseen luvatta tunkeutumisia eli murtoja oli 21 kpl. Piilorikollisuuden määrä myymälävarkauksien osalta on suuri - jopa noin 90 % näpistyksistä jää ilmoittamatta. Hyviä tuloksia voidaan saada aikaan tekijäkeskeiselle torjuntastrategialla tekemällä yhteistyötä sosiaalityön, vapaa-ajan toimintojen järjestäjien ja yritysten välillä.

Ilmitulleiden omaisuusrikosten määrä on laskenut Pieksämäen kihlakunnan alueella koko 2000-luvun ajan. Sama ilmiö on todettavissa valtakunnallisesti.

Kansallisen rikosentorjuntaohjelman mukaan:

- Elinkeinoelämän olisi osaltaan huolehdittava yrityksiin, niiden omaisuuteen ja henkilökuntaan sekä kaupallisiin järjestelmiin kohdistuvien rikosten ehkäisystä
- Tavaroiden ja palvelujen tuottajien olisi vältettävä toimillaan luomasta rikostilaisuuksia ja pyrittävä niitä vähentämään
- Olisi saatava aikaan elinkeinoelämän oma sitoutuneisuus rikosentorjuntaan ja rikollisuutta ehkäisevät yhteiset käytännöt
- Suojautumisen ja muiden ehkäisytöiden pitäisi perustua todellisiin riskeihin
- Rikosentorjunnan taitotieto pitäisi saattaa yhteiseksi ja turvallisuusajattelu yritysten koko henkilökunnan asiaksi
- Viranomaisten ja elinkeinoelämän paikallista rikosentorjuntayhteistyötä pitäisi lisätä
- Julkisen vallan ja elinkeinotoiminnan pitäisi yhdessä huolehtia palveluammateissa toimivan henkilöstön merkityksestä rikollisuuden ehkäisemisessä ja turvallisuuden edistämässä
- Kansalaistoiminnan ajatellaan olevan omimmillaan sellaisen rikollisuuden ehkäisemisessä, jonka ihmiset kohtaavat arkisissa elinympäristöissään. Samoin sen merkitys korostuu rikosten uhrien auttamisessa.

Päihteiden käyttö on ongelma, johon vaikuttamalla voidaan ehkäistä päihteiden käytön rahoittamiseksi tehtyjä anastusrikoksia ja petoksia. Päihteiden käyttöön vaikuttamalla ehkäistään myös väkivallantekoja. Keinoja ovat esimerkiksi päihdetyön vahvistaminen ja huumausaineiden käyttäjien hoidon turvaaminen. (Arjen turvaa -sisäisen turvallisuuden ohjelma 2004).

3.7 Liikenneturvallisuus

Vastuullinen koordinaattori: Pieksämäen kaupunki/ Tekninen toimi

Keskeiset yhteistyökumppanit: Poliisi, Tiehallinto, sosiaali- ja terveystoimi, koulutoimi, liikenneturva ja tienkäyttäjät

YLEISTAVOITTEET	KEINOT
Liikenneturvallisuus	
Henkilövahinkojen vähentäminen	<ul style="list-style-type: none"> - Liikenneturvallisuussuunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden toteuttaminen - Liikennekäyttäytymisen seuranta - Liikennevalistus
Ympäristön viihtyisyyden ja turvallisuuden parantaminen	<ul style="list-style-type: none"> - Turvallisuuteen liittyvien asioiden huomioonottaminen maankäytön suunnittelussa ja alueiden toteutuksessa.

Pieksämäen kaupungin liikenneturvallisuussuunnitelma on valmistunut vuonna 2000. Pieksämäen- ja Varkauden seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma on valmistunut ja aihe sopimus toimenpiteistä on allekirjoitettu vuonna 2007.

Suunnitelmissa on yksilöity liikenneturvallisuuden kannalta ja liikkumisen kannalta keskeiset ongelma-alueet ja sitouduttu rahoituksen hankintaan. Poliisin ja tienpitäjien välillä vaihdetaan onnettomuustietoja.

Pieksämäen kaupungin alueen liikenneturvallisuuden edistämiseksi on perustettu liikenneturvallisuustyöryhmä, joka kokoontuu vähintään kerran vuodessa pohtimaan ja tekemään esityksiä liikenneturvallisuuden parantamiseksi.

4. Toimenpiteet ja vastuutahot

PIEKSÄMÄEN TURVALLISUUSUUNNITELMA				
4.1 HUUMEET JA PÄIHTEET				
ONGELMA / ASIA	VALVONTAKOhteet	TOTEUTETTAVAT TOIMENPITEET	TOTEUTTAJA / SEURANTA	SIDOSRYHMÄT
HUUMEIDEN JA PÄIHTEIDEN KÄYTÖN EHKÄISEMINEN	Lapset	<ul style="list-style-type: none"> - Lapsen kuuleminen eri työskentelytilanteissa - Järjestöjen toiminta - Nuorten audit -kysely - Oppilashuolto - Vanhempainillat - Koulun järjestämä terveystieteiden kasvatusta 	Sosiaali- ja terveystoimi	Koulutoimi Nuorisotoimi
	Nuoret	<ul style="list-style-type: none"> - Nuorten audit -kysely - Oppilashuolto - Järjestöjen toiminta - Vanhempainillat - Koulun järjestämä terveystieteiden kasvatusta - Viisariryöryhmän toiminta - Nuorisotoimen päihteen toiminta 	Kouluterveydenhuolto Nuorisotoimi	Sosiaalityö Terveystoimi
	Odottavat äidit	<ul style="list-style-type: none"> - Päihteen käyttävien äitien hoitoketju 	Äitiystoimi	Sosiaalityö
	Työikäiset	<ul style="list-style-type: none"> - Hoitoonohjausjärjestelmä - Mini-interventio - Terveystarkastukset 	Terveystoimi	Poliisi
	Seniorit	<ul style="list-style-type: none"> - Senioriprojekti - Eläkeläisten neuvolapalvelut - Mini-interventio - Ajokorttitarkastukset 	Terveystoimi	Poliisi

**PIEKSÄMÄEN TURVALLISUUSUUNNITELMA
4.2 TURVALLINEN OPISKELUYMPÄRISTÖ**

ONGELMA / ASIA	VALVONTAKOhteet	TOTEUTETTAVAT TOIMENPITEET	TOTEUTTAJA / SEURANTA	SIDOSRYHMÄT
TURVALLINEN OPISKELUYMPÄRISTÖ	Oppilaan oppimisen ja terveen kasvun tukeminen	<ul style="list-style-type: none"> - Koululla on käytössä riittävästi resursseja turvaamaan opetussuunnitelman mukainen opetus ja keinot oppilaan kasvun tukemiseksi ja auttamiseksi - Parannetaan oppilaan vaikeuksien havaitsemista mahdollisimman varhain (koulupinnaus, oppimisvaikeudet, koulun saattaminen loppuun) - Kehitetään koulun valmiuksia laajaan viranomaisyhteistyöhön esim. kummipoliisi-toiminta, nuorisotyö mukana koulutyössä - Koulujen kerhotoiminnan tukeminen - Teema otetaan huomioon eri oppiaineissa erityisesti terveystiedon opetuksessa - Järjestetään erillistä turvallisuuskoulutusta 1., 5. ja 8. luokkalaisille 	Koulutoimi	Vanhemmat Poliisi Seurakunta Terveystieteiden tutkimuskeskus IP-toiminta Nuorisotoimi Pelastuslaitos
	Fyysisen ja psyykkisen turvallisuuden edistäminen	<ul style="list-style-type: none"> - Kaikissa kouluissa on koulukohtaiset toimintamallit koulukiusaamisen ehkäisemiseksi kuin niihin puuttumiseksi - Kaikissa kouluissa on käytössä järjestys-säännöt - Kehitetään koulun toimintakulttuuria yhteisölliseksi, yksilölliset edellytykset huomioonottavaksi ja syrjäytymistä ehkäiseväksi - Kehitetään oppilaan tervettä itsetuntoa tukevia toimintakäytäntöjä 	Koulutoimi	Vanhemmat Poliisi Seurakunta Terveystieteiden tutkimuskeskus IP-toiminta Nuorisotoimi

ONGELMA / ASIA	VALVONTAKOhteet	TOTEUTETTAVAT TOIMENPITEET	TOTEUTTAJA / SEURANTA	SIDOSRYHMÄT
	Päihteiden käytön ehkäiseminen	<ul style="list-style-type: none"> - Koulutoimessa on käytössä lasten ja nuorten toimintaohjelma päihteiden käytön ehkäisemiseksi. - Poliisin ja muiden yhteistyötahojen kanssa tehtävä valistustyö on jatkuvaa 	Koulutoimi	Vanhemmat Poliisi Seurakunta Terveysthuolto IP-toiminta Nuorisotoimi
	Koulukohtaisten toimintaohjelmien laatiminen turvallisen opiskeluympäristön edistämiseksi	<ul style="list-style-type: none"> - Kouluilla on käytössä kriisikansiot, joissa on toimintaohjeet eri kriisitilanteiden varalle - Valmistellaan Pieksämäen kaupungin lapsi- nuorisopoliittinen kehittämisohjelma - Kaikissa kouluissa on laadittu pelastussuunnitelma, joka päivitetään ja harjoitellaan vuosittain. 	Koulutoimi	Vanhemmat Poliisi Seurakunta Terveysthuolto IP-toiminta Nuorisotoimi Sosiaalitoimi
	Aikuisten vastuullisuuden lisääminen	<ul style="list-style-type: none"> - Kehitetään yhteistyömuotoja vanhempien kanssa ja keinoja havaita ongelmat ajoissa mm. poliisi vierailee vanhempainilloissa - Vanhemmuuden tukeminen päivähoitosta alkaen - Pieksämäellä otetaan käyttöön huoltajien ja koulun ”oppilaan kasvatuksen tukemisen yhteistyösopimus”, joka kestää koko perusopetuksen ajan. 	Koulutoimi	Vanhemmat Poliisi Seurakunta Terveysthuolto IP-toiminta Nuorisotoimi Sosiaalitoimi

ONGELMA / ASIA	VALVONTAKOHEET	TOTEUTETTAVAT TOIMENPITEET	TOTEUTTAJA / SEURANTA	SIDOSRYHMÄT
SOSIAALISEN KASVUN TUKEMINEN	<p>Päihteet viikonloppuisin Ilkivalta Näpistely Koulukiusaaminen Koulunkäyntivaikeudet Tupakointi</p> <p>Varhainen puuttuminen ja syrjäytymisen estäminen ongelmien ratkaisun lähtökohtana</p>	<p>Vanhemmat</p> <ul style="list-style-type: none"> - kiinnostus lasten ja nuorten tekemisistä - kannustetaan puuttumaan ja ilmoittamaan ilkivaltatapauksissa <p>Kaupat ja ravitsemusliikkeet</p> <ul style="list-style-type: none"> - ei myydä päihteitä/tupakkaa alaikäisille - välittäjien seuranta ja ilmoitus poliisille - näpistelyistä ilmoitus aina kotiin ja tarvittaessa poliisille ja sosiaalitoimi <p>Kaupunki / seurakunta / yhdistykset / järjestöt</p> <ul style="list-style-type: none"> - vapaa-ajan toiminnan järjestäminen myös viikonloppuisin - nuorisotilat auki perjantai-iltaisain ja sunnuntaisin <p>Kaupunki (koulut, sosiaalitoimi, nuorisotoimi, terveydenhuolto)</p> <ul style="list-style-type: none"> - yhteydenotot kotiin - vanhemmuuden tukeminen - päihdestrategia - valistustyö; lapset, nuoret ja vanhemmat - koulujen oppilashuoltotyöryhmät ja oppilashuolto seuraa tilannetta <p>Kaupunkilaiset</p> <ul style="list-style-type: none"> - kannustetaan puuttumaan / ilmoittamaan havaitsemistaan tapahtumista <p>Poliisi</p> <ul style="list-style-type: none"> - valistus koulut, vanhempainillat (kummi-poliisitoiminta) - valistus / tiedottaminen havaituista epäkohdista ja niihin puuttumisesta - näkyvä valvonta 	<p>Vanhemmat Kaupunki (vapaa-aikatoimi, sosiaalitoimi, terveydenhuolto, koulutoimi)</p>	<p>Vanhemmat Vapaa-aikatoimi Sosiaalitoimi Terveydenhuolto Koulut Nuoret Yrittäjät Kuntalaiset Seurakunta Järjestöt Yhdistykset Poliisi</p>

PIEKSÄMÄEN TURVALLISUUSUUNNITELMA
4.3 KATUTURVALLISUUS

ONGELMA / ASIA	VALVONTAKOhteet	TOTEUTETTAVAT TOIMENPITEET	TOTEUTTAJA / SEURANTA	SIDOSRYHMÄT
PAHOINPITELYT RAVINTOLOIDEN EDUSTALLA	Anniskeluravintolat	Yrittäjät <ul style="list-style-type: none"> - anniskelun oma-valvonta - järjestyksenvalvojen toiminta ulotettava anniskelupaikan välittömään läheisyyteen - rakenteelliset ratkaisut Poliisi <ul style="list-style-type: none"> - näkyvä valvonta - lupaehtojen ja järjestyksenvalvojen toiminnan valvonta - puuttuminen epäkohtiin 	Yrittäjät Poliisi	Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus (STTV) Kaupunki Tekninen toimi
KATUJEN JA PUISTOJEN VALAISTUS	Kaupungin keskusta	Kaupungin keskustan ja puistojen valaistuksesta huolehditaan erityisesti loppukevään ja alkusyksyn pimeinä keski- ja aamuyön tunteina.	Tekninen toimi	Poliisi

PIEKSÄMÄEN TURVALLISUUSUUNNITELMA
4.4 LÄHISUHDEVÄKIVALTA

ONGELMA / ASIA	VALVONTAKOhteet	TOTEUTETTAVAT TOIMENPITEET	TOTEUTTAJA / SEURANTA	SIDOSRYHMÄT
LÄHISUHDEVÄKIVALAN EHKÄISEMINEN	Koskee kaikkia ikäryhmiä	Väkivaltatilanteiden hoitaminen viranomaisten toimintamallin mukaisesti - perusselvitys - turvasuunnitelman laatiminen - lääkärintutkimus - mahdollinen rikosilmoitus - mahdollinen lastensuojeluilmoitus - viranomaiskonsultaatiot - väkivaltatyöryhmän työ - asiakkaan jatkohoito Tiedotus tukimahdollisuuksista Rangaistusseuraamukset	Sosiaalitoimi	Poliisi Terveystoimi

ONGELMA / ASIA	VALVONTA-KOhteet	TOTEUTETTAVAT TOIMENPITEET	TOTEUTTAJA / SEURANTA	SIDOSRYHMÄT
TEKNINEN JA PALOTURVALLISUUS	Pelastustoiminta Palotarkastukset Valistus / neuvonta	<ul style="list-style-type: none"> - Etelä-Savon pelastuslaitoksen palvelutasopäätöksen mukaiset - Kiinteistönomistajia veloitetaan pitämään pelastussuunnitelmat ajan tasalla - Kaavoitus - Kodin turvallisuuskampanjat 	Pelastuslaitos Kiinteistönomistajat	Terveystieteiden tutkimuskeskus Vakuutusyhtiöt Yritykset Poliisi Yksityiset henkilöt Tekninen toimi
YMPÄRISTÖN TURVALLISUUS	Yhdyskuntarakenne Yleiset alueet ja julkiset kiinteistöt	<ul style="list-style-type: none"> - Kaavoituksessa huomioidaan turvallisuustekijät - Yleisten alueiden suunnittelussa ja rakentamisessa otetaan turvallisuusnäkökohdat huomioon 	Tekninen toimi Pelastuslaitos	Tieliikennelaitos

PIEKSÄMÄEN TURVALLISUUSUUNNITELMA
4.6 OMAISUUDEN TURVAAMINEN

ONGELMA / ASIA	VALVONTAKOhteet	TOTEUTETTAVAT TOIMENPITEET	TOTEUTTAJA / SEURANTA	SIDOSRYHMÄT
OMAISSUUSRIKOKSET Yksityinen omaisuus	Mökkimurrot Vahingonteot Muu omaisuus Yleinen turvattomuuden tunne, syrjäytyminen, huijarit	Asukkaiden omaehtoinen, oman asuin ympäristön tarkkailu - tiepuomit mökkiteille - mökkiteiden auraamattomuus talvella - hälyttimet - vartiointipalvelut - suojausneuvonta ja tiedottaminen - riittävät iän ja kunnon mukaiset asumis- ja sosiaalipalvelut	Kuntalaiset kiinteistöjen omistajat Poliisi Sosiaalitoimi	Kuntalaiset Mökkiläiset Vuokraajat Poliisi Vartiointipalvelut Matkailuyrittäjät Pelastustoimi
Yritykset / yhteisöt	Varkaudet Näpistykset	- yritysturvallisuusmallin hyödyntäminen - näpistelyjen ehkäisyhankkeet	Yritykset / yhteisöt Poliisi	
Päihdetyön merkitys	Ennalta estävä työ Päihteiden rahoitustarpeen vähentäminen	Onnistuneilla huumausaineiden ja päihteiden käyttöä vähentävillä toimenpiteillä vähennetään niin yritysten kuin yksityisten omaisuuden kohdistuvaa omaisuusrikollisuutta - päihdetyön vahvistaminen - huumausaineiden käyttäjien hoidon turvaaminen	Kaupunki Poliisi	

PIEKSÄMÄEN ALUEEN TURVALLISUUSUUNNITELMA
4.7 LIIKENNETURVALLISUUS

ONGELMA / ASIA	VALVONTA-KOhteet	TOTEUTETTAVAT TOIMENPITEET	TOTEUTTAJA / SEURANTA	SIDOSRYHMÄT
Henkilövahinkojen vähentäminen	Liikenneturvallisuu-suunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden toteuttaminen	<ul style="list-style-type: none"> - Liikenneturvallisuu-tta parantavien raken-nushankkeiden toteuttaminen - Katujen, teiden ja kevyenliikenteen väylien kunnossapito hoidetaan niin, että ne ovat turvallisia liikkua - Teiden ja katujen näkemäalueet pidetään näkemäesteistä vapaana - Liikuntarajoitteisten liikkuminen otetaan huomioon väylien kunnossapidossa ja rakentamisessa. 	<p>Tiehallinto/ kaupunki</p> <p>Tiehallinto/ kaupunki/tiekunnat</p> <p>Tiehallinto/ kaupunki/tiekunnat</p> <p>Tiehallinto/ kaupunki/tiekunnat</p>	Liikenneturva/ liikenneväylien käyttäjät
	Liikennekäyttäytymisen	<ul style="list-style-type: none"> - Liikennevirtoja ja onnettomuuksien määrää seurataan. Liikenneturvallisuu-tta seuraa keran vuodessa kokoontuva liikenneturvallisuustyöryhmä - Ajonopeuksia ja ajokäyttäytymistä valvotaan. - Liikennevalistusta annetaan oppilaitoksissa 	<p>Kaupunki, poliisi</p> <p>Poliisi</p> <p>Poliisi/ oppilaitokset</p>	Tiehallinto/ liikenneturva
Ympäristön viihtyisyys ja turvallisuus	Maankäytön suunnittelu	<ul style="list-style-type: none"> - Kaavoituksessa tehdään aluevaraukset riittäville ja turvallisille liikenneväyläratkaisuille - Alueiden ja liikennevälien toteutuksessa huomioidaan turvallisuuteen liittyvät asiat - Suunnittelun ja toteutuksen lähtökohtana on viihtyisä ja turvallinen asuin ympäristö 	<p>Kaupunki</p> <p>Rakennushankkeiden toteuttajat</p>	Tiehallinto/ alueen asukkaat/ yrittäjät